

MARIESTAD

Ett tillgängligare Mariestad

Tillgänglighetsplan 2016-2019

Mariestad

Foto: Maria Carlsson

**Antagen av
Kommunfullmäktige
Mariestad 2015-09-28**

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning.....	5
Bakgrund.....	5
Skillnad mellan funktionsnedsättning och funktionshinder	5
Varför behövs en plan för tillgänglighet?	6
FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	6
Syfte och målsättning	7
Metod och planens utformning	7
Ansvar för att genomföra inriktningsmålen	7
Övergripande ansvar.....	8
Målgrupp.....	8
Uppföljning.....	8
Generella principer för tillgänglighet och användbarhet i Mariestads kommun	8
Inriktningsmål, indikationer och ansvar	9
Kommunens ansvar	9
Inriktningsmål 1	9
Tillgänglighet i den fysiska miljön	10
Inriktningsmål 2.....	11
Bemötande.....	13
Inriktningsmål 3.....	13
Tillgänglig information och kommunikation	14
Inriktningsmål 4.....	14
Omsorg och social service	15
Inriktningsmål 5.....	16
Utbildning	17
Inriktningsmål 6.....	18
Kultur- och fritid.....	18
Inriktningsmål 7	19
Arbete	20
Inriktningsmål 8.....	20
Referenser.....	21
Bilaga 1	22
FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar	22
FN konventionen.....	22
Förord och grundläggande principer i konventionen.....	23
I artikel 1 punkt 2 beskrivs också vilka konventionen omfattar:.....	23
Artikel 3 Allmänna principer.....	23
Artikel 4.....	24

Rättighetsartiklarna	24
Procedurregler	24
Det frivilliga protokollet	24
Bilaga 2	25
Lagar som berör tillgänglighet	25
Bilaga 3.....	29
Regeringens nya inriktning.....	29

Sammanfattning

Tillgänglighetsplanen utgår från Förenta Nationernas (FN) konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen har antagits av Sveriges riksdag och den trädde i kraft i Sverige januari 2008. Sverige har därmed juridiskt förbundit sig att främja, skydda och säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Grundtanken i reglerna är delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning inom samhällets alla områden. Konventionen består av ett antal artiklar som listar nödvändiga åtgärder inom samtliga livsområden som behövs för att personer med funktionsnedsättning ska få sina rättigheter uppfyllda.

Denna plan ska verka som en revidering av tidigare plan, ”Ett tillgängligare Mariestad – Plan för funktionshindrade” antagen av Kommunfullmäktige 2002.

Denna plan har varit ute på remiss till samtliga nämnder, funktionshinderorganisationer, pensionärsorganisationer och särskolan.

Tillgänglighetsplan för Mariestads kommun ska vara en naturlig del i all kommunal planering och budgetarbete, men också ett verktyg i det dagliga livet för att kunna förverkliga inriktningsmålen.

Ett målmedvetet tillgänglighetsarbete med tydliga mätbara mål, kommer att resultera i att kommunen blir en plats där alla invånare och besökare, oavsett förutsättningar och begränsningar, kan leva ett självständigt liv och vara fullt delaktiga i samhällslivet på jämlika villkor.

Tillgänglighetsplanen följer Mariestads kommun Vision 2030, byggsten 4: Mariestad - Internationellt modellområde

Mariestad är en attraktiv kommun, där alla är välkomna till ett fysiskt tillgängligt centrum, handel, restauranger, service, kultur, lekplatser, naturområden, stränder och fiske.

Inledning

Demokrati förutsätter att alla deltar i samhällslivet. Det är således vårt gemensamma ansvar att skapa ett samhälle för alla. Kommunen ska i detta arbete vara ett föredöme med att tillförsäkra personer med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet i levnadsvillkor, vilket bland annat innebär fullgod tillgänglighet till allmänna platser och allmän information.

Bakgrund

Grunden för Sveriges funktionshinderpolitik finns i den nationella handlingsplanen ”Från patient till medborgare” (prop.1999/2000:79). I den tredje och sista uppföljningen av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken (skr. 2009/19:19:166) tydliggjorde regeringen att målen för funktionshinderpolitiken och inriktningen ska ligga fast; en samhällsgemenskap som grund, ett samhälle som utformas så att personer med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i samhället och jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, män och kvinnor med funktionsnedsättning.

Skillnad mellan funktionsnedsättning och funktionshinder

Det finns många olika typer av funktionsnedsättningar och en person kan ha flera funktionsnedsättningar samtidigt. En funktionsnedsättning kan orsakas av sjukdom, skada och/eller olycka. Den kan vara bestående eller av övergående karaktär. Den kan vara medfödd eller förvärvad. Exempel på funktionsnedsättningar är nedsatt rörelseförmåga, synnedsättning, hörselnedsättning, nedsatt röst- och talfunktion, intellektuell funktionsnedsättning (till exempel utvecklingsstörning och autism), psykiska funktionsnedsättningar, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (t.ex. ADHD, Aspergers och Tourettes syndrom) samt medicinska funktionsnedsättningar (t.ex. astma, allergi och diabetes).

Funktionshinder är inte någon egenskap hos personen, utan uppstår i förhållandet mellan individen, kulturen och den omgivning som personen med funktionsnedsättning befinner sig i. En person med funktionsnedsättning kan vara funktionshindrad i en miljö eller situation men klarar sig helt självständigt i en annan. Funktionshinder är ett vidare begrepp där miljön orsakar aktivitets- och delaktighetsbegränsningar för personer med funktionsnedsättningar.

I kommunens verksamheter används olika begrepp för de målgrupper som denna plan vänder sig till. Enhetlighet i begrepp underlättar vid information och kommunikation. Mariestads kommun förordar, i enlighet med FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet, begreppet personer med funktionsnedsättning.

Varför behövs en plan för tillgänglighet?

Sverige har haft en världsledande roll i arbete med att förbättra villkoren för personer med funktionsnedsättning men är numera passerad av andra länder. Plan för tillgänglighet behövs då vi har gällande lagstiftning mot diskriminering och satsningar på ökad fysisk tillgänglighet.

Generellt har personer med funktionsnedsättning sämre levnadsvillkor än andra. Detta gäller såväl i Sverige som i andra länder. Ett flertal svenska studier visar att avståndet mellan livsvillkor för personer med eller utan funktionsnedsättning är betydande. Förutom de skillnader som funktionsnedsättning i sig medför, har personer med funktionsnedsättning sämre levnadsförhållanden på alla områden jämfört med jämnåriga utan funktionsnedsättning. Det är av stor vikt att denna plan ska bidra till att skapa möjligheter till delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

FN:s generalförsamling antog 1993 standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning jämlikhet och delaktighet. Reglerna innehåller tydliga principiella ståndpunkter när det gäller rättigheter, möjligheter och ansvar. De ger konkreta förslag till hur ett land kan undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning och därmed skapa ett tillgängligt samhälle. Standardreglerna är ett moraliskt och politiskt åtagande som medlemsstaterna tar på sig. Sveriges kommuner har av Regeringen uppmanats att arbeta utifrån dessa regler. De är inte juridiskt bindande, men om de följs av många kan de bli internationell praxis. FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är en av de senaste konventionerna på människorättsområdet. Konventionen innehåller inte några nya mänskliga rättigheter utan handlar om att undanröja de hinder som finns i samhället för att rättigheterna ska gälla fullt ut även för personer med funktionsnedsättning. Konventioner är juridiskt bindande dokument för stater som ratificerat dem, det vill säga undertecknat och åtagit sig att följa dem.

Nationella lagar och regler som berör tillgänglighet och arbetet att skapa ett samhälle där alla kan vara delaktiga och jämlika, bifogas i bilaga 1 och 2.

Syfte och målsättning

Syftet med den här tillgänglighetsplanen är att med FN:s konvention som bas verka för ett samhälle för alla, där funktionsnedsättning inte sätter gräns för delaktighet. Planen ska också vara till hjälp när nämnder, styrelser och förvaltningar planerar, beslutar och genomför åtgärder.

Metod och planens utformning

Respektive nämnd ska utifrån planens inriktningsmål genomföra dessa inom sina ansvarsområden.

En handlingsplan är framtagen som ett stöd i arbetet med inriktningsmålen för respektive sektor/verksamhet, bilaga 4.

Tillgänglighetsplanen omfattar följande områden:

1. Kommunal planering
2. Tillgänglighet i den fysiska miljön
3. Bemötande
4. Tillgänglig information och kommunikation
5. Omsorg och social service
6. Utbildning
7. Kultur- och fritid
8. Arbete

Inom varje område anges de rättighetsartiklar i FN konventionen som är relaterade till området. Därefter ges en kortare beskrivning vad som åstadkommit inom området de senaste åren följt av åtaganden för kommande år.

Tillgänglighetsplanen sammanställts av kommunledningskontoret.

Ansvar för att genomföra inriktningsmålen

För att vi ska kunna skapa ett samhälle där alla kan delta oavsett funktionsförmåga måste alla som arbetar med den byggda miljön, från övergripande nivå ner till detaljer, redan från början ha funktionshinderperspektivet med i allt arbete. Det räcker alltså inte att enbart de som arbetar med åtgärder som ökar tillgängligheten är med i processen. Istället behöver vi gemensamt stadsplanera och bygga för en god tillgänglighet.

Det åligger varje nämnd att fatta beslut om egen handlingsplan för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Sektorerna ansvarar tillsammans med kommunledningskontoret för att den egna personalen informeras och höjer sin kunskap och kompetens om olika funktionsnedsättningar och bemötande i stort samt nationella och kommunala mål för det pågående arbetet inom området.

Övergripande ansvar

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att öka delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Målgrupp

Målgrupp för planen är personer med funktionsnedsättning, men planen är även avsedd att vara till hjälp för politiker och anställda i kommunen.

Uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar var tredje år för uppföljning av tillgänglighetsplanen. Denna redovisning ska ske i samband med bokslutsarbetet gällande år. I redovisningen ska det klart framgå hur arbetet har utförts att uppfylla inriktningsmålen och hur det svarar mot uppsatta mål.

Generella principer för tillgänglighet och användbarhet i Mariestads kommun

- Alla nya verksamheter och tjänster som startas i kommunal regi förläggs i tillgängliga lokaler och utformas så att de är tillgängliga för alla.
- Egna möten och arrangemang samt möten och arrangemang som kommunen bidrar med ekonomiska medel till ska alltid uppfylla grundläggande krav på tillgänglighet och användbarhet för alla.
- Tillgänglighet och användbarhet för alla ska beaktas särskilt vid all upphandling av byggnader, anläggning av platser, varor och tjänster.
- En helhetssyn ska finnas med i planarbetet och i genomförandet av kommunala investeringsprojekt.
- I all kommunikation med den enskilde beaktar Mariestads kommun individens förmåga att tillgodogöra sig information och beslut.

- Verksamheter, organisationer och föreningar som erhåller kommunalt stöd till sin verksamhet ska bedriva sin verksamhet så att ingen stängs ute på grund av bristande tillgänglighet.
- Alla kommunala verksamheter och tjänster ska eftersträva att öka tillgängligheten också med hjälp av nya produkter och möjligheter till följd av den tekniska utvecklingen.
- Kommunen ska eftersträva ett gott samarbete med privata och ideella aktörer i syfte att tillsammans göra hela Mariestads kommun mer tillgänglig för alla.

Inriktningsmål, indikationer och ansvar

Kommunens ansvar

Mariestads kommun har ett stort ansvar för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Inom kommunens ansvarsområde är tillgängligheten till lokaler, gatumiljö och tillgång till information särskilt viktiga områden för personer med funktionsnedsättning och deras möjlighet att delta i kommunens verksamhet. Mariestads kommun ska ytterligare integrera funktionshinderperspektivet i den ordinarie verksamheten. Utgångspunkten är FN:s standardregler. De nationella målen för politiken är att förbättra möjligheter för personer med funktionsnedsättning.

De inriktningsmål som ställs i planen för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att delta ska följas upp.

”I utformande och genomförande av lagstiftning och riktlinjer för att genomföra denna konvention och i andra beslutsfattande processer angående frågor som berör personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, däribland barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.” Artikel 4, punkt 3, FN konventionen

Inriktningsmål 1

Kommunens styrelser och nämnder ska utveckla ett väl fungerande samarbete med intresseorganisationer i enlighet med FN konventionen.

1 a Kommunens styrelser och nämnder

Åtagande: Kommunens nämnder ska se till:

- Att intresseorganisationer informeras i ett tidigt skede och fortlöpande när kommunen planerar förändringar av samhällsinsatsernas utformning som berör personer med funktionsnedsättning så att intresseorganisationers synpunkter och förslag kan påverka ärendet.
- Att intresseorganisationer både ska ges tillfälle att framföra synpunkter på den kommunala verksamhetens utformning och föreslå förändringar som har aktualitet för personer med funktionsnedsättning.

Ansvar: Samtliga nämnder/sektorer

Mariestad har sedan våren 2013 två dialogmöten per år mellan intresseorganisationer, förtroendevalda och tjänstemän där mötet bland annat bygger på inkomna frågor från intresseorganisationerna.

Kommunens anställda ska ta initiativ till samverkan med andra myndigheter och verksamheter, näringsliv och organisationer i syfte att minska isoleringen för personer med funktionsnedsättning.

Respektive nämnd/sector ska ansvara för att planera, budgetera och genomföra så att personalen på respektive sektor får möjlighet att utveckla sin kompetens i frågor som berör personer med funktionsnedsättning. Särskild vikt ska läggas vid sådan kompetensutveckling för personalen, som leder till en samsyn på delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning.

Kunskap om funktionsnedsättningar måste ingå i det värdegrundsarbete som pågår om t.ex. jämlikhet, likvärdighet, trygghet, inkludering, delaktighet och inflytande samt om barn och ungdomar i behov av särskilt stöd.

Förslag på kunskapsutveckling:

- Se filmen om TD (tillgänglighetsdatabasen) som visar såväl verktyget, användare och personer som har stor nytta av TD i sin vardag. Länk till film ligger under referenser.

Tillgänglighet i den fysiska miljön

"För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och fullt ut delta på livets alla områden, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor till den fysiska miljön.

Dessa åtgärder, som ska innefatta identifiering och undanröjande av hinder och barriärer mot tillgänglighet, ska bland annat gälla byggnader, vägar, transportmedel och andra inom- och utombusanläggningar, däribland skolor, bostäder, vårdinrättningar och arbetsplatser.

Konventionsstaterna ska även vidta ändamålsenliga åtgärder för att utveckla, utfärda och övervaka tillämpning av miniminormer och riktlinjer för tillgänglighet till anläggningar och service som är öppna för eller erbjuds allmänheten.

Säkerställa att enskilda enheter som erbjuder anläggningar och service dit allmänheten har tillträde beaktar alla aspekter av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och utrusta byggnader och andra anläggningar dit allmänheten äger tillträde med anvisningar i punktskrift och i lättläst och lättbegriplig form".
Artikel 9 i FN-konventionen

Inriktningsmål 2

Den fysiska miljön ska vara tillgänglig. Det innebär att bostäder, lokaler och utemiljöer ska kunna användas av alla.

Framsteg har gjorts under 2000-talet för att kommunen ska bli mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

En handlingsplan för enkelt avhjälpna hinder i kommunens publika lokaler och på allmän plats togs fram år 2012 utifrån den inventering/kartläggning som utfördes 2009-2010.

Under 2012-2013 har tillgänglighetsförbättringar genomförts i gatumiljön, framför allt av busshållplatser och övergångsställen.

2 a

Enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning bör vara åtgärdade före utgången av 2017 i publika lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser.
Ansvar: Verksamhet Teknik

2 b

Kommunens byggnadsnämnd ska som tillsynsmyndighet bevaka att reglerna enligt bygglagstiftningen, där enkelt avhjälpna hinder ingår, följs. Byggnadsnämnden ska också informera om reglerna. En fungerande tillsyn kan utgöra ett effektivt påtryckningsmedel gentemot ägare av publika lokaler.

Tillsyn sker vid anmälan samt på byggnadsnämndernas eget initiativ enligt upprättad tillsynsplan. Tillsynen kan lämpligen planeras översiktligt i en flerårig tillsynsplan och i en mer detaljerad årlig plan. Det är lämpligt att planen innehåller en behovsutredning, konsekvensanalys och prioriteringar.

Ansvar: Miljö och byggnadsnämnd/ Verksamhet miljö och bygg

2 c

Tillgänglighetsförbättringar pågår i kommunens gatumiljö, exempelvis ombyggnad av Stockholmsvägen.

Ansvar: Verksamhet Teknik/Gata

2 d

Anläggandet av en ny temalekplats och offentlig toalett i stadsparken år 2014 samt fortsatt utbyggnad i Universitetsparken, tillgänglighetsaspekten beaktades.

Ansvar: Avdelning Tillväxt och Utveckling och verksamhet Teknik/Gata

2 e

Installation av hörslingor i Mariestads allmänna utrymmen.

En inventering av hörslingor i kommunens allmänna utrymmen gjordes med hjälp av hörselskadades förening under hösten 2013. Våren 2014 installerades en ny hörslingor i Mariestads teater samt konferenslokal biblioteket och muséet. Under 2015 – 2017 fortsatta åtgärder och då bland annat i Jubileumsteatern.

Ansvar: Verksamhet Teknik/Fastighet

2 f

Ett skyltsystem med ökad tillgänglighet i form av pictogram och punktskrift har tagits fram 2014/2015. För att användas till alla kommunens allmänna lokaler.

Ansvar: Verksamhet Teknik/Fastighet

2 g

Återkommande underhåll i gatumiljön. Rena gångstråk ska upprätthållas med säkra övergångsställen och god avgränsning mellan gång- och cykelbanor. I arbetet med snöröjning ska man beakta situationen för personer med funktionsnedsättning.

Ansvar: Verksamhet Teknik/Gata

2 h

Valdeltagande

Rätten att rösta är en fundamental medborgerlig och demokratisk rättighet. Det är därför viktigt att kommunens vallokaler är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

En inventering av vallokaler utfördes 2013-2014. Enkelt avhjälpna hinder åtgärdades för att minska nivåskillnader. Dessa bör åtgärdas permanent inför nästa val 2018. Lista med vallokalsansvariga finns på administrativa enheten.

Ansvar: Sektor ledning och verksamhet Teknik/Fastighet

Bemötande

”Konventionsstaterna åtar sig att vidta omedelbara, effektiva och ändamålsenliga åtgärder för att höja medvetandet i hela samhället, däribland på familjenivå, om personer med funktionsnedsättning och för att främja respekten för deras rättigheter och värdighet, för att bekämpa stereotypa uppfattningar, fördomar och skadliga sedvänjor med anseende på personer med funktionsnedsättning, däribland sådana som grundas på kön och ålder, inom alla livets områden, samt för att höja medvetandet om kapaciteten hos och bidrag från personer med funktionsnedsättning.” Artikel 8 i FN konventionen

Inriktningsmål 3

För att en förändring av attityder och ökad förståelse till personer med funktionsnedsättning ska komma till stånd krävs ett långsiktigt arbete och en kontinuerlig dialog på arbetsplatsen. Frågor om bemötande, förhållningssätt och ideologin bakom de handikappolitiska målen måste hela tiden hållas levande.

Kommunens styrelser och nämnder ska aktivt arbeta för att medvetandegöra situationen för personer med funktionsnedsättning. Därigenom påskyndas en integration som medför att alla kan ta del av samhällets service och utbud på likvärdiga villkor.

I gengäld kan erfarenheter och kunskaper förmedlas utifrån ett funktionshinderperspektiv. Därigenom blir samhällslivet mer tillgängligt och bildande för uppväxande generationer oavsett specifika funktionsnedsättningar.

3 a

För att Mariestads kommuns inriktningsmål om bemötandefrågor ska kunna uppfyllas måste kommunens anställda och förtroendevalda ha tillräcklig kunskap om fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. För att tillfredsställa detta behov krävs utbildning och information.

Kontinuerliga utbildningar inom området ska genomföras sektorsvis.

Varje sektor ska planera, budgetera och genomföra utbildningar.

Ansvar: Samtliga nämnder/sektorer.

- Tips på utbildning; Tänkte inte på det... - en utbildning om bemötande av personer med funktionsnedsättning. Länk till utbildningen finns under referenser.

Tillgänglig information och kommunikation

”För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och fullt ut delta på livets alla områden, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik (IT) ” Artikel 9 FN konventionen

Inriktningsmål 4

Kommunen ska säkerställa att personer med funktionsnedsättning ges samma möjligheter som andra att få information från kommunen.

Kommunen ska erbjuda möjligheter till att enkelt kommunicera med tjänstemän och övriga företrädare för kommunen.

Kommunen ska stimulera och stödja verksamheter, som syftar till att använda IT- baserade hjälpmedel.

Kommunen ska stödja och stimulera verksamheter som syftar till att höja kompetensen inom IT-området speciellt hos personal vid särskilda boenden, daglig verksamhet och inom skolan för att de i sin tur ska kunna stödja boendes, brukares och elevers möjlighet att informera sig om samhället, skaffa och vidmakthålla ett kontaktnät och därmed förhöja värdet på den dagliga tillvaron.

Flera förbättringar har gjorts de senaste åren för att förbättra tillgängligheten till kommunens web-plats har bl.a. Funka Nus riktlinjer för en tillgänglig web används.

4 a

Anpassad datorträning för i första hand personer med kognitiv funktionsnedsättning. Studieförbund erbjuder kurser i grundläggande datakunskap. Handledare inom LSS verksamheten ger råd och stöd till den enskilde på ett individuellt sätt.

Ansvar: Sektor stöd och omsorg samt Sektor utbildning

4 b

Tillgänglighetsguide riktad till allmänheten finns tillgänglig på kommunens hemsida samt www.t-d.se (TD2=Tillgänglighetsdatabasen).

Nyinventering samt uppdatering i TD2 påbörjades 2014- pågår fram till årsskiftet 2015-2016. Kontinuerligt uppdatera tillgänglighetsinventeringar av kommunens lokaler, gatumiljö och turistanläggningar i TD2.

Ansvar: Sektor ledning

4 c

Text på material som går ut till allmänheten, bl.a. via kommunens hemsida, och utställningsmaterial bör finnas i version som är läslig även för synskadade och synsvaga personer. (Arial pkt.16, svart text på vit botten alt. ljusgul), vidare gäller att texten ska innehålla ett lättläst språk.

Ansvar: Sektor ledning

Den turisminformation som kommunen framställer bör i tillämpliga delar vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Ansvar: Sektor samhällsbyggnad

Omsorg och social service

"Alla personer med funktionsnedsättning har rätt till respekt för sin fysiska och psykiska integritet på lika villkor som andra." Artikel 17 FN konventionen

"Konventionsstaterna erkänner lika rätt för alla personer med funktionsnedsättning att leva i samhället med lika valmöjligheter som andra personer och ska vidta effektiva och ändamålsenliga åtgärder för att underlätta att personer med funktionsnedsättning fullt åtnjuter denna rätt och deras fulla inkludering och deltagande i samhället, bland annat genom att säkerställa att personer med funktionsnedsättning har möjlighet att välja sin boställningsort och var och med vem de vill leva på lika villkor som andra och inte är tvungna att bo i särskilda boendeformer.

Personer med funktionsnedsättning har tillgång till olika typer av samhällsservice både inom hemmet och i särskilt boende och till annan service, bland annat sådant personligt stöd som är nödvändigt för att stödja boende och deltagande i samhället och för att förhindra isolering och avskildhet ". Artikel 19 FN konventionen

"Konventionsstaterna ska vidta effektiva åtgärder för att säkerställa personlig rörlighet med största möjliga oberoende för personer med funktionsnedsättning bland annat genom att underlätta personlig rörlighet för personer med funktionsnedsättning på det sätt och på den tid de själva väljer och till överkomlig kostnad.

Underlätta tillgång för personer med funktionsnedsättning till hjälpmedel av kvalitet och andra former av assistans och annan personlig service, inklusive genom att göra dem åtkomliga till rimlig kostnad." Artikel 20 FN konventionen

Inriktningsmål 5

Ökad medvetenhet och kunskap.

Kommunen ska verka för att personer med funktionsnedsättning av fysiska, psykiska eller andra skäl möter svårigheter i sin livsföring, får ökad möjlighet att delta i samhällets gemenskap och leva som andra. Alla ska ha samma möjlighet till inflytande i beslutsprocessen som samhället erbjuder. Kommunen ska öka kunskapen och medvetenheten om funktionsnedsättning för att minimera funktionshinder inom kommunen.

Social trygghet

Alla personer ska ha samma förutsättningar att leva, även om de har någon funktionsnedsättning. Kommunala riktlinjer och rutiner får inte diskriminera när det gäller sexuella relationer, äktenskap eller föräldraskap. Alla personer har rätt att utöva sin religion.

Stöd och service

Kommunen ska bidra till att personer med funktionsnedsättning kan bli mer oberoende i det dagliga livet och utöva sina rättigheter genom att verka för att utvecklingen av och tillgång till stöd och service blir bättre.

Medicinsk vård och rehabilitering

Medicinsk vård och behandling samt rehabilitering/habilitering i det kommunala ansvarsområdet ska finnas tillgänglig för personer med funktionsnedsättning så de kan behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.

Arbete och sysselsättning

Att kunna delta i arbetslivet och få sin försörjning genom arbete är viktigt för personens delaktighet och självbestämmande. Viktigt att skapa förutsättningar att få egna inkomster av arbete, att personer som erbjuds sysselsättning genom daglig verksamhet upplever arbetsuppgifterna meningsfulla och att vid behov anpassa arbetsmiljön.

Kultur och fritid

Kommunen ska verka för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i det utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som finns i kommunen.

5 a

Kommunens målsättning är att samtliga gynnande beslut enligt LSS och SoL ska verkställs inom tre månader.

Ansvar: Socialnämnden

5 b

Arbete pågår att kartlägga framtida bostadsbehov och det görs genom samråd med berörda organisationer. Målsättningen är att bostäder ska ha ett allsidigt lägenhetsutbud med god tillgänglighet samt blandade upplåtelseformer lämpade för olika former av boende.

Att byta bostad skall vara möjligt också för personer med funktionsnedsättning. Planeringen för nybyggnation av boende enligt LSS och SoL har inledd under året och i arbetet beaktas att det är olika tillgänglighetskrav som gäller för befintliga byggnader och för nybyggnation.

Ansvar: Socialnämnden samt Verksamhet teknik.

5 c

Säkerställa rutiner och god kunskap/beredskap i hela verksamheten för att tillgodose individuella behov av stöd, service och dialog med ett respektfullt bemötande. Personal inom stöd och omsorg ska erbjudas kontinuerlig fortbildning om värdegrundsfrågor för att öka förståelsen för olika funktionsnedsättningar.

Ansvar: Socialnämnden

Utbildning

”Konventionsstaterna erkänner rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning. För att förverkliga denna rätt utan diskriminering och på lika villkor, ska konventionsstaterna säkerställa ett sammanhållet utbildningssystem på alla nivåer och livslångt lärande inriktat på full utveckling av den mänskliga potentialen och känslan för värdighet och egenvärde samt förstärkning av rättigheterna, de grundläggande friheterna och den mänskliga mångfalden.

Utveckling av personlighet, begåvning och kreativitet hos personer med funktionsnedsättning samt av deras mentala och fysiska färdigheter till deras fulla möjligheter, samt att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att effektivt delta i ett fritt samhälle.

För att förverkliga denna rätt, ska konventionsstaterna säkerställa att personer med funktionsnedsättning inte utesluts från det allmänna utbildningssystemet på grund av funktionsnedsättning och att barn med funktionsnedsättning inte utesluts från kostnadsfri obligatorisk grundutbildning eller från undervisning som följer efter grundutbildning, på grund av funktionsnedsättning.

Personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet och till undervisning som följer på grundutbildning på sina hemorter och att skälig anpassning erbjuds utifrån personliga behov” Artikel 24 FN konventionen

Inriktningsmål 6

Utbildning har central betydelse för allas möjligheter såväl på arbetsmarknaden som i samhällslivet i övrigt. Detta gäller i synnerhet för personer med funktionsnedsättning. Gruppen personer med funktionsnedsättning har en lägre sysselsättnings- och utbildningsgrad än befolkningen i övrigt.

Kommunen ska säkerställa att alla elever ges bästa möjliga förutsättning för lärande och utveckling.

6 a

”Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser” Skollagen, 3 kap.3§, 2014-07-01.

Skolan ska beakta elevers olika erfarenheter, kunskaper och behov. En ökad specialpedagogisk baskompetens hos arbetslagen i skolan är en central fråga.

Barnomsorg och skola ska ha ett arbetssätt som bidrar till att tidigt upptäcka barn och ungdomar med behov av särskilt stöd och stimulans samt vidta åtgärder.

Utvecklingen inom IT ska även fortsättningsvis vara prioriterad och särskild vikt ska läggas på att utveckla och anpassa användningen för personer med funktionsnedsättning.

Ansvar: Sektor utbildning

Kultur- och fritid

”Konventionsstaterna erkänner rätten för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra delta i kulturlivet och ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning, bereds tillgång till kulturella produkter i tillgänglig form samt bereds tillträde till platser för kulturella föreställningar eller tjänster, såsom teatrar, museer, biografier, bibliotek och turistservice och så långt som möjligt till minnesmärken och platser av nationell kulturell betydelse”.

”Konventionsstaterna ska vidta ändamålsenliga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att utveckla och använda sin kreativa, artistiska och intellektuella förmåga, inte endast i eget intresse utan även för samhällets berikande.”

”Personer med funktionsnedsättning ska ha rätt på lika villkor som andra till erkännande av och stöd för sin särskilda kulturella och språkliga identitet, däribland teckenspråk och dövas kultur.”

”För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra delta i rekreations- och fritidsverksamhet och idrott, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att uppmuntra och främja deltagande i största möjliga utsträckning av personer med funktionsnedsättning i allmänt tillgänglig idrottslig verksamhet på alla nivåer.

Säkerställa att personer med funktionsnedsättning har möjlighet att organisera, utveckla och delta i idrott och rekreation som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning och i detta syfte uppmuntra erbjudande av ändamålsenlig instruktion, utbildning och resurser på lika villkor som andra samt säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till service av personer och organ som ägnar sig åt att organisera rekreationsverksamhet, turism, fritidsverksamhet och idrott.” Artikel 30 FN-konventionen

Inriktningsmål 7

Kommunen ska göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att delta i samma kulturaktiviteter som alla andra i samhället på grundval av egna önskemål och intressen. I detta arbete bör ny teknik användas på ett sätt som underlättar tillgängligheten till kultur.

7 a

Fritidsavdelningens aktiviteter ska alltid utformas så att de, så långt det är möjligt, inte exkluderar deltagare med någon form av funktionsnedsättning. Aktiviteterna ska formis i en jämlik, mångkulturell, positiv och nyfiken miljö och utgå från demokratiska och solidariska principer samt stimulera flickors och pojkers deltagande på lika villkor.

Ansvar: Fritidsavdelningen, kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott

7 b

Tillgänglighetsförbättringar i de lokaler där kommunen bedriver verksamhet.

Ansvar: Verksamhet Teknik och verksamhet Kultur

7 c

Utveckling och användning av ny teknik (exempelvis; text och syntolkning) ska främjas så att litteratur, utställningar, konserter, film- och teaterföreställningar görs tillgängliga.

Ansvar: Verksamhet Kultur

En positiv och utvecklande fritidsmiljö ska erbjudas till alla som vill, oavsett fysiska eller psykiska förutsättningar och ambitionsnivå. Särskild hänsyn ska tas till personer med nedsatt rörelseförmåga och deras möjligheter att utnyttja fritidsanläggningar.

- Som lokaluthyrare ska medborgarkontoret/kommunstyrelsen verka för att lokalerna ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- Ett friluftsbad i kommunen har anpassats med en ramp ner i vattnet under 2014 för personer med funktionsnedsättning, omklädningshytt kommer färdigställas under 2015-2016.
- En lekpark i kommunen utformas så att alla ska kunna ta del av lek och rörelse.

Arbete

”Konventionsstaterna erkänner rätten till arbete för personer med funktionsnedsättning på lika villkor som för andra. Det innefattar rätten att kunna förtjäna sitt uppehälle genom fritt valt eller antaget arbete på arbetsmarknaden och i en arbetsmiljö som är öppen, som främjar integration och är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Konventionsstaterna ska skydda och främja förverkligandet av rätten till arbete, däribland för personer med förvärd funktionsnedsättning under anställning, genom att vidta ändamålsenliga åtgärder, däribland lagstiftning.”
Artikel 27 FN konventionen

Inriktningsmål 8

Kommunen ska tillsammans med myndigheter och institutioner skapa förutsättningar till arbete och inkomst eller daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning.

Vid rekrytering till anställning får en funktionsnedsättning i sig aldrig utgöra ett negativt urvalskriterium.

8 a

Kommunens sektorer ska aktivt pröva sina möjligheter att ta emot personer med funktionsnedsättning i praktik och arbetsförberedelse.

8 b

Respektive sektor ska alltid och skyndsamt se till att personalens behov av hjälp för att eliminera eller lindra nackdelar av en existerande funktionsnedsättning tillgodoses.

Referenser

Regeringskansliet;
<http://www.regeringen.se/informationsmaterial/2015/06/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning/>

Boverket; www.boverket.se

Bostadscenter; <http://www.bostadscenter.se/>

Myndigheten för delaktighet; www.mfd.se

Tillgänglighetsdatabasen; www.t-d.se

Västrafik; <http://www.vt-pool.com>

Utbildningsförslag:

TD-filmen; <http://www.t-d.se/sv/TD2/TD/TD-filmen/>

Tänkte inte på det... - en utbildning om bemötande av personer med funktionsnedsättning;

Film: <http://bemotandebildning.vgregion.se>

Filmer: <http://www.mfd.se/tillganglighet/gor-tillgangligt>

Bilaga 1

FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar

År 1993 antogs FN:s tjugotvå standardregler för delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning. Dessa regler är inte juridiskt bindande, men de principiella ståndpunkterna i dokumentet har legat till grund för den nationella handikappolitiken i Sverige. År 2000 antog FN en resolution där det slogs fast att standardreglerna är den måttstock som ska användas för att uppnå mänskliga rättigheter.

År 2006 antogs konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen är, till skillnad från standardreglerna, ett juridiskt bindande dokument.

Sverige undertecknade konventionen och ett frivilligt protokoll år 2007 och antog därpå konventionen genom riksdagsbeslut år 2008. Det frivilliga protokollet ger enskilda individer rätt att klaga till FN:s övervakningskommitté om personen anser att hans eller hennes rättigheter har kränkts.

Konventionen är ett sätt att reglera förhållandet mellan individen och den politiska makten. För Sveriges del innebär det att den politiska makten har ett ansvar att respektera, skydda och främja rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

FN konventionen

- identifierar och förtydligar att mänskliga rättigheter även omfattar personer med funktionsnedsättning
- gör att var och en kan se vilka rättigheter som finns
- lägger fast samhällets ansvar för att mänskliga rättigheter ska förverkligas för människor med funktionsnedsättning
- ger funktionshinderrörelsen rätt att vara delaktig i beslutsfattande som rör människor med funktionsnedsättning

Innehållet i konventionen är uppdelat i

- förord

- artiklarna 1-4, grundläggande principer
- artiklarna 5-30, rättighetsartiklar
- artiklarna 31-50, procedurregler som reglerar hur genomförande, uppföljning och övervakning av konventionen ska gå till.

Förord och grundläggande principer i konventionen

I förord och artikel 1 slås fast att syftet med konventionen är att se till att människor med funktionsnedsättning får full och lika tillgång till mänskliga rättigheter. Konventionen anger således inte några nya rättigheter utan tydliggör vad redan befintliga rättigheter innebär i förhållande till människor med funktionsnedsättning.

I artikel 1 punkt 2 beskrivs också vilka konventionen omfattar:

”Personer med funktionsnedsättning innefattar bland annat personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på samma villkor som andra.”

Artikel 3 Allmänna principer

Denna artikel slår fast principerna för hur människor med funktionsnedsättning ska kunna delta fullt ut i samhället.

Konventionens principer är följande:

- respekt för människors lika värde och självständighet, deras oberoende och frihet att göra egna val,
- icke-diskriminering,
- Fullständigt och faktiskt deltagande i samhället,
- respekt för olikheter och accepterande av att människor med funktionsnedsättning som en del av den mänskliga mångfalden och mänskligheten,
- lika möjligheter,
- tillgänglighet,
- jämställdhet mellan män och kvinnor, samt

- respekt för den fortlöpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning och respekt för funktionsnedsatta barns rätt att bevara sin identitet.

Artikel 4

”Allmänna åtaganden” handlar om att respektera, skydda och främja rättigheterna.

I artikel 4, punkt 3, slås fast att människor med funktionsnedsättning har rätt att påverka utvecklingen av viktiga frågor som berör dem.

Konventionsstaterna ska samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, däribland barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.

Rättighetsartiklarna

Rättighetsartiklarna går metodiskt igenom olika områden, bland annat hälsa, utbildning, familjeliv, habilitering och rehabilitering, arbete, rättsligt skydd, sport och fritid.

Procedurregler

Artiklarna inom denna del av konventionen handlar om hur tillämpning och övervakning av konventionen ska gå till i varje land och i FN, staternas rapportering till FN:s övervakningsorgan, samarbete mellan staterna med mera.

I Artikel 33 beskrivs nationellt genomförande och övervakning. Varje stat som antagit konventionen ska inrätta en samordningsfunktion på regeringsnivå för frågor som rör förverkligandet av konventionen inom olika sektorer och på olika plan. Det ska också finnas ett oberoende nationellt organ som ska övervaka genomförandet och efterlevnaden av konventionen. Artikel 34 handlar om att FN kommer att tillsätta en särskild kommitté som ska övervaka hur rättigheterna i konventionen efterlevs. Två år efter att ett land har ratificerat konventionen ska en rapport lämnas till kommittén och därefter vart fjärde år.

Det frivilliga protokollet

Vid sidan av konventionen finns det frivilliga protokollet som Sverige har valt att ratificera. Protokollet ger den enskilde eller en funktionshinderorganisation möjlighet att klaga till övervakningskommittén om någon anser att hans eller hennes rättigheter i konventionen är kränkta. Först måste dock ”alla inhemska rättsmedel vara uttömda”. Fallet måste ha prövats i alla rättsliga instanser som till exempel länsrätt, kammarrätt och regeringsrätt. Först därefter går det att föra ett ärende vidare till övervakningskommittén.

Bilaga 2

Lagar som berör tillgänglighet

Regeringsformen

I regeringsformen, som är en av de fyra grundlagarna, står att det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden samt värna den enskildes privatliv och familjeliv. Det allmänna ska också verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet samt motverka diskriminering.

Kommunallagen

Kommunallagen slår fast att kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Lagen ställer även krav på att förtroendevalda med funktionsnedsättning ska kunna delta i handläggningen av ärenden på samma villkor som andra förtroendevalda.

Plan- och bygglagen, PBL

I plan- och bygglagen ställs övergripande krav på bebyggelsemiljön. Lagen säger att inom områden med sammanhållen bebyggelse ska miljön utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan använda området.

Enkelt avhjälpna hinder

Plan- och bygglagen ställer krav på att enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet ska undanröjas. Det gäller i byggnader som har allmänna lokaler och på allmänna platser. Kraven gäller såväl statliga myndigheter som kommuner, landsting och privata mark- och lokalägare. Ny plan- och byggplan trädde i kraft maj 2011. En viktig ändring är att bestämmelser om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk återförs till plan- och bygglagen. Detta innebär att en bedömning nu kan göras redan i bygglovsskedet, av krav som avser byggnadens lämplighet för att ändamål och byggnadens tillgänglighet, samt användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Arbetsmiljölagen

Lagen betonar bland annat att arbetsförhållandena ska anpassas till människors olika fysiska och psykiska förutsättningar. Lagen betonar

bland annat att arbetsgivaren måste anpassa arbetsförhållandena till människors olika fysiska och psykiska förutsättningar.

Lagen om offentlig upphandling

Lagen gäller vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster samt av byggkoncessioner.

I lagen står att tekniska specifikationer bör göras med hänsyn till kriterier avseende tillgänglighet för personer med funktionshinder eller utformning med tanke på samtliga användares behov.

Vallagen

En kommun måste använda en vallokal som är tillgänglig för väljare med funktionsnedsättning. Undantag får bara ske om kommunen inte kan använda en lokal som är tillgänglig. Om kommunen planerar att använda en otillgänglig lokal måste det ske i samråd med länsstyrelsen innan beslut tas.

Skollagen

Skollagen säger att utbildningen ska ta hänsyn till olika behov hos elever. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen säger bland annat att socialnämnden ska arbeta för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sina liv får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och leva som andra.

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) slår fast att verksamhet enligt LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personerna. Målet är att den enskilda människan ska få möjlighet att leva som andra.

Lag om ändring i diskrimineringslagen, (Bortom fagert tal - utredning om bristande tillgänglighet).

Integrations- och jämställdhetsdepartementet har utarbetat ett förslag om att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning införs i diskrimineringslagstiftningen. Det innebär att om någon missgynnas genom annan parts underlåtenhet att vidta skäligen åtgärder för

tillgänglighet, så ska denna part kunna dömas för diskriminering. Personer med funktionsnedsättning ska i alla situationer där det är rimligt och skäligt komma i en jämförbar situation som en person utan funktionsnedsättning.

Förslaget har varit föremål för en bred remissrunda. Lagrafsremissen "Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering" (mars 2014) innehåller förslag till ändringar i diskrimineringslagen. Förslaget innebär att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning införs som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen.

Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag eller annan författning, i den utsträckning sådana är tillämpliga, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde samt eventuellt andra omständigheter av betydelse.

Riksdagen beslutade 24 juni 2014 att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska införas som ny diskriminering i diskrimineringslagen. Det nya diskrimineringsförbudet gäller från den 1 januari 2015 inom samtliga samhällsområden där diskrimineringslagens övriga regler gäller idag, med undantag för tillhandahållande av bostäder.

Lagändringen innebär att personer med funktionsnedsättning ska ha en bättre möjlighet att hävda sin rätt att kunna delta på likvärdiga villkor utan hinder i form av bristande tillgänglighet.

Med bristande tillgänglighet menas att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Exempel på åtgärder kan vara att utjämna trösklar, att läsa upp en meny på en restaurang eller att erbjuda hjälpmedel som någon behöver för att kunna delta i skolan eller på jobbet.

Enskilda personer med funktionsnedsättning har rätt att ställa krav på tillgänglighet inom bland annat restaurang, butik, utbildning, arbete och hälso- och sjukvård.

Den som är ansvarig för en verksamhet är skyldig att vidta skäliga åtgärder för att verksamheten ska vara tillgänglig för en person med funktionsnedsättning.

Vilka åtgärder som är skäligen att kräva avgörs genom en helhetsbedömning i det enskilda fallet. Bedömningen ska ta sin utgångspunkt i de krav på tillgänglighet som kan gälla enligt de lagar eller andra regler som finns för verksamheten, till exempel i arbetsmiljölagen, i skollagen eller i plan- och bygglagen. Den som har uppfyllt dessa krav bör kunna utgå från att inga ytterligare krav på åtgärder för tillgänglighet följer av diskrimineringslagen. Därutöver kan det endast bli aktuellt med enklare åtgärder. Inom arbetslivet och på högskolans område gäller även de krav på åtgärder som tidigare gällt enligt diskrimineringslagen.

Hänsyn ska också tas till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna hos verksamheten. Något som även ingår i bedömningen är hur varaktig och omfattande relationen mellan den enskilda personen och verksamheten är, liksom andra omständigheter av betydelse till exempel nyttan av en åtgärd.

Bilaga 3

Regeringens nya inriktning

Regeringen presenterade en strategi 2011 för genomförande av funktionshinderpolitiken i Sverige under 2011-2016 (Bil.2). Syftet med strategin är att presentera politikens inriktning, med konkreta mål för samhällets insatser, samt hur resultaten ska följas upp under de kommande fem åren. De nationella målen är ständigt aktuella och har ingen bortre tidsgräns. Inriktningen på arbetet är även i fortsättningen att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning, att förebygga och bekämpa diskriminering samt att skapa förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

Regeringen har som ett förtydligande av de övergripande handikappolitiska målen fastställt mål på ett antal prioriterade områden:

Ökad fysisk tillgänglighet.

Fortsatt arbete med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder.

IT-politik

Tillgänglighet och användbarhet till offentliga webbplatser ska öka. Kunskap och beställarkompetens kring tillgänglighet och användbarhet ska stärkas i anslutning till offentlig upphandling.

Socialpolitik

Kunskap om i vilken utsträckning de individuella stödets utformning bidrar till de övergripande handikappolitiska målen ska öka.

Utbildningspolitik

Varje barn, elev och vuxenstuderande ska ges förutsättningar att utveckla sina kunskaper så långt som möjligt. Med utgångspunkt från bestämmelserna i PBL och skollag ska tillgänglighet samt uppföljning av tillgänglighet för elever med funktionsnedsättning i förskola och övriga skolformer förbättras.

Kultur, medier och idrott

Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kultur- och idrottsliv ska förbättras.

Funktionshinderperspektivet ska vara integrerat i ordinarie bidragsgivning inom kulturområdet och idrottsområdet. Medietjänster och film ska i högre utsträckning utformas på ett sätt som gör dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Arbetsmarknadspolitik

Sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska öka. Matchningen för dessa personer mot lediga arbeten ska vara effektiv.

Transportpolitik

Transportsystemen utformas så att de blir användbara för personer med funktionsnedsättning.

Den transportpolitiska målsättningen har tidigare begränsats till att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Genom att bredda målformuleringen till att gälla hela transportsystemet blir det tydligt att det inte räcker med att endast kollektivtrafiken är tillgänglig.

Folkhälsopolitik

Uppföljningen av hälsans bestämningsfaktorer (de faktorer i livsmiljö, samhällsstruktur och levnadsförhållanden som skapar förutsättningar för en god folkhälsa) bör uppmärksamma hälsan för personer med funktionsnedsättning. Uppföljning av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet nationellt, regionalt och lokalt ska även omfatta hur detta inkluderar personer med funktionsnedsättning.